

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Szymankiewicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Renata Skórska

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2015 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko (...)i (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

o zapłatę

I. Zasądza solidarnie od pozwanych (...)i (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.:

a) kwotę 240.239,91 (dwieście czterdzieści tysięcy dwieście trzydzieści dziewięć złotych 91/100) zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od pozwanej (...)od dnia; 18.12.2012 r. i od pozwanego (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. od dnia 07.12.2012 r.

b) ustawowe odsetki od kwoty 159.900 zł za okres od dnia 18.12.2012 r. do dnia 15.07.2013 r.

II. Umarza postępowanie o zapłatę kwoty 159.900 zł.

III. W pozostałym zakresie powództwo oddala.

IV. Zasądza solidarnie od pozwanych (...)i (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 11.679 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

V. Nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu:

a) od powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 58 zł

b) pozwanych (...)i (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. solidarnie kwotę 15.532 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

VI. Wyrokowi w punktach I i III nadaje rygor natychmiastowej wykonalności w stosunku do pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. w stosunku do którego wyrok jest zaoczny.

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym w dniu 7 lutego 2013 r. do Sądu Okręgowego w Warszawie powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniósł o solidarne zasądzenie od pozwanych (...)i (...)Spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwoty 415.740 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 grudnia 2012 r. oraz o solidarne zasądzenie od pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, iż pozwana (...) była inwestorem budowy kompleksu boisk sportowych z zapleczem sanitarno – szatniowym (...) w W., a wykonawcą był pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.. Powód zawarł z pozwaną spółką (...) umowę, na podstawie której powód miał wykonać roboty w postaci dostawy i montażu nawierzchni sportowej. Przedmiotową umowę zaakceptował pozwany inwestor w trybie art. 647⁽¹⁾ k.c. Dodatkowo pozwana spółka (...) w dniu 1 sierpnia 2012 r. przelała na powoda wierzytelność o zapłatę wynagrodzenia. Powód wykonał umówione prace, a pozwany inwestor przyjął je bez zastrzeżeń. Powód wystawił fakturę na kwotę 415.740 zł i wezwał pozwanych do zapłaty, ale płatność nie nastąpiła.

W odpowiedzi na pozew złożonej 30 września 2013 r. (karta 52) pozwana (...) wniosła o oddalenie powództwa w całości na koszt powoda. W uzasadnieniu zajętego stanowiska procesowego pozwana (...) przyznała, że powód był podwykonawcą robót budowlanych i że na jego udział w inwestycji pozwany jako inwestor wyraził zgodę. Oprócz powoda było jeszcze kilku podwykonawców, z którymi pozwany inwestor już się rozliczył. Łączna wartość powierzonych podwykonawcom robót przekroczyła znacznie kwotę wynagrodzenia należnego wykonawcy. Pozwany inwestor odstąpił od umowy z wykonawcą, gdyż ten pod koniec 2012 r. opuścił plac budowy i nie rozliczył się z podwykonawcami. Pozwany zarzucił ponadto, że powód nie wykonał prac polegających na wykonaniu zasypki trawy granulatem w związku z czym zakres prac powierzonych powodowi został wykonany tylko w 86,76 %. Dodatkowo pozwana (...) zarzuciła, że wynagrodzenie powoda winno wynieść 241.628,05 zł brutto, gdyż tyle wynika z rozliczenia zawartego w inwentaryzacji budowy sporządzonej przez powódkę. Pozwany podniósł, że umowa z podwykonawcą przewidująca dwukrotnie wyższe wynagrodzenie od umówionego przez inwestora z wykonawcą jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego jest nieważna z mocy art. 58 § 2 k.c., a ponadto miała na celu obejście ustawy Prawo zamówień publicznych przez co jest nieważna również na podstawie art. 58 § 1 k.c. W konsekwencji nieważna jest także zgoda pozwanego inwestora na udział w budowie powoda jako podwykonawcy. W zakresie odsetek pozwany podniósł, że winny one być liczone od dnia wezwania inwestora do zapłaty to jest od 18 grudnia 2012 r.

Pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. nie odbierał korespondencji sądowej i nie zajął stanowiska w sprawie.

Pismem z dnia 30 października 2013 r. (karta 196) powód ograniczył powództwo o zapłaconą przez pozwanego w dniu 15 lipca 2013 r. kwotę 159.900 zł wnosząc o solidarne zasądzenie od pozwanych kwoty 255.840 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 grudnia 2012 r. W związku z częściowo dokonaną zapłatą powód wniósł o zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty 159.900 zł za okres od dnia 7 grudnia 2012 r. do 15 lipca 2013 r. Powód podniósł, że pozwany inwestor akceptując udział w budowie podwykonawcy, nie zakwestionował wówczas wysokości jego wynagrodzenia.

Postanowieniem z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie IV C 205/13 (karta 207) Sąd Okręgowy w Warszawie uznał się niewłaściwym do rozpoznania sprawy i przekazał ją do Sądu Okręgowego w Kaliszu.

Pismem 24 listopada 2014 r. (karta 352) pozwana (...) podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Na rozprawie w dniu 29 stycznia 2015 r. (karta 392) powód sprecyzował podstawę prawną żądania wskazując, że swoje roszczenie wywodzi z przepisu art. 647¹ k.c., a nie z dokonanej przez spółkę (...) na jego rzecz cesji wierzytelności przeciwko (...) o zapłatę wynagrodzenia.

Strony wymieniły jeszcze dalsze pisma procesowe, które nie zmieniły ich stanowisk w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 lipca 2012 r. pozwana (...) zawarła z pozwanym (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. umowę o wykonanie boisk sportowych w ramach budowy kompleksu (...) obejmującego boiska sportowe wraz z zapleczem sanitarno - szatniowym w W..

Umowa została zawarta w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego. Kryterium wyboru ofert stanowiła cena. W przetargu wybrano pozwaną spółkę (...) z P., która złożyła ofertę zawierającą najniższą cenę za realizację inwestycji.

W powołanej na wstępie umowie wynagrodzenie Spółki (...) za wykonanie całego przedmiotu umowy określono ryczałtowo na kwotę 1.357.000,57 zł brutto. Wynagrodzenie to obejmowało wszystkie koszty związane z realizacją robót objętych specyfikacją istotnych warunków zamówienia, dokumentacją projektową oraz specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych, w tym ryzyko wykonawcy z tytułu oszacowania wszelkich kosztów związanych z realizacją przedmiotu umowy, a także oddziaływania innych czynników mających lub mogących mieć wpływ na koszty. W § 10 umowy postanowiono, że wykonawca może powierzyć wykonanie części robót lub usług podwykonawcom.

Dowód: informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty k. 11 - 12, wyciąg z oferty złożonej przez spółkę (...) k. 59 - 68, umowa nr (...) z dnia 23 lipca 2012 r. k. 92 – 106.

Zgodnie ze Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia na wykonawcy ciążył obowiązek sporządzenia dla inwestora harmonogramu rzeczowo - finansowego realizacji zadania. Harmonogram ten został sporządzony po wezwaniu przez inwestora. W dokumencie tym pozwany spółka (...) określił wartość poszczególnych elementów i rodzajów robót.

W pozycji 2 harmonogramu wartość zakupu i montażu nawierzchni z trawy syntetycznej z malowaniem linii została określona na kwotę 184.500 zł brutto (150.000 zł netto).

Przed ogłoszeniem przetargu na realizację robót inwestor zlecił wykonanie kosztorysu inwestorskiego, w którym przedmiotowa pozycja w całości wyceniona została na kwotę 306.900 zł.

Dowód: Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia k. 69 - 91, pismo inwestora z dnia 17 lipca 2012 r. k. 107, harmonogram rzeczowo - finansowy realizacji zadania k. 108, kosztorys inwestorski sporządzony przez A. G. k. 109 - 143, projekt wykonawczy k. 169 – 186.

W dniu 1 sierpnia 2012 r. powód zawarł z pozwanym (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. umowę podwykonawczą. Zgodnie z jej treścią zadanie powoda polegało na wykonaniu robót polegających na dostawie i montażu nawierzchni sportowej tj. trawy syntetycznej boiska piłkarskiego o wysokości włókna min. 60 mm wraz z oliniowaniem i piaskiem kwarcowym w ilości wynikającej z karty producenta z wyłączeniem zakupu i dostawy granulatu jako zasypki trawy syntetycznej, którą na budowę miał dostarczyć wykonawca w terminie wskazanym pisemnie przez podwykonawcę. Umowa nie zwalniała powoda od wykonania zasypki trawy przy użyciu granulatu dostarczonego przez pozwanego wykonawcę. Strony określiły wynagrodzenie powoda za wykonanie robót podwykonawczych na kwotę 338.000 zł netto. Tego samego dnia powód zawarł z pozwanym wykonawcą umowę przelewu wierzytelności, na mocy której wykonawca dokonał na podwykonawcę cesji wierzytelności o zapłatę przez inwestora wynagrodzenia w kwocie 338.000 zł netto.

Dowód: umowa z dnia 1 sierpnia 2008 r. k. 13 - 20, załącznik nr 1 k. 21, umowa przelewu wierzytelności k. 22, aneks nr 1 – k. 23.

Pismem z 28 sierpnia 2012 r. spółka (...) zawiadomiła pozwanego inwestora o zawarciu z powodem umowy podwykonawczej dostarczając treść umowy. Pismem z dnia 20 września 2012 r. pozwana (...) wyraziła zgodę na udział powoda jako podwykonawcy w realizacji inwestycji. Pozwany inwestor wyraził także zgodę na cesję wierzytelności.

Dowód: pismo pozwanego inwestora k. 24, oświadczenie pozwanego inwestora k. 25.

W toku realizacji inwestycji powodowa spółka dokonała zakupu i montażu trawy syntetycznej. Spółka (...) nie dostarczyła granulatu w związku z czym powód nie wykonał zasypki trawy przedmiotowym granulem.

Dowód: zeznania świadków: J. D. – nagranie 00:37:41 - 00:45:46 płyta k. 367, T. S. – nagranie 00:45:46 - 00:59:46 płyta k. 367, B. S. – nagranie 00:10:43 - 00:37:06 płyta k. 394, oświadczenie (...) o odstąpieniu od umowy k. 144.

W dniu 26 października 2012 r. powód wezwał pozwaną(...) do odbioru wykonanych prac. Pozwany inwestor odmówił dokonania odbioru z powodu braku zakończenia prac w postaci dostarczenia i zasypania granulatu. Tego samego dnia powód z pozwanym wykonawcą – Spółką (...) sporządził protokół odbioru robót, w którym stwierdzono wykonanie prac w całości zgodnie z umową podwykonawczą.

Dowód: zeznania J. D. – nagranie 00:37:41 - 00:45:46 płyta k. 367, T. S. – nagranie 00:45:46 - 00:59:46 płyta k. 367, R. P. – nagranie 00:37:06 - 01:04:44 płyta k. 394, Z. T. – nagranie 01:04:44 - 01:23:48 płyta k. 394, zgłoszenie do odbioru k. 26, protokół odbioru robót k. 27, protokół końcowy odbioru wykonanych robót k. 28 – 29.

Pismem z dnia 30 października 2012 r. powód (...) wezwał pozwanego wykonawcę do dostarczenia granulatu.

Dowód: pismo powoda – k. 385.

Pismem z dnia 7 listopada 2012 r. pozwana (...) wezwała spółkę (...) do zakończenia robót, a pismem z dnia 14 listopada 2012 r. wezwała pozwanego wykonawcę do dostarczenia granulatu.

Dowód: pisma inwestora – k. 158 - 159, 161.

W dniu 26 listopada 2012 r. pozwana (...) i wykonawcza spółka (...) sporządzili protokół częściowego odbioru robót. W odbiorze uczestniczyli: przedstawiciel wykonawcy P. Z. (członek Zarządu), kierownika budowy K. K., inspektora nadzoru Z. T., pracownika (...)B. S.. W protokole tym określono, że nawierzchnia trawiasta została wykonana w części tj. 86,76 %. Pozwany inwestor stwierdził, że nawierzchnia trawiasta nie została zasypana granulatem (...), a więc nie uznał prac powoda za wykonane w całości. Brak granulatu uniemożliwił korzystanie z boiska, gdyż stan taki znacznie przyspieszał zużycie nawierzchni.

Dowód: zeznania B. S. – nagranie 00:10:43 - 00:37:06 płyta k. 394, R. P. – nagranie 00:37:06 - 01:04:44 płyta k. 394, Z. T. – nagranie 01:04:44 - 01:23:48 płyta k. 394, pismo – k. 144, protokół z dnia 26 listopada 2012 r. – k. 148 – 149.

Pismem z dnia 5 listopada 2012 r. powód zwrócił się do pozwanego inwestora o zgodę na dostawę i montaż granulatu w kolorze szarym. Pozwany inwestor nie zgodził się na zmianę koloru granulatu, gdyż określony w SIWZ kolor zielony oznaczał wysoką jakość, co wiązało się z wyższą ceną granulatu. Pozwany inwestor prowadził z powodem negocjacje w sprawie dokończenia wykonania robót w postaci zakupu granulatu i zasypania nim trawy oraz wykonania nawierzchni poliuretanowej innego boiska w tym samym kompleksie boisk. Powód zażądał dodatkowego wynagrodzenia, na co pozwany inwestor nie zgodził się. Prace dostarczenia i zasypania nawierzchni granulatem wykonał nowo wyłoniony w przetargu wykonawca.

Dowód: zeznania T. S. – nagranie 00:45:46 - 00:59:46 płyta k. 367, B. S. – nagranie 00:10:43 - 00:37:06 płyta k. 394, R. P. – nagranie 00:37:06 - 01:04:44 płyta k. 394, Z. T. – nagranie 01:04:44 - 01:23:48 płyta k. 394, pismo – k. 144, pismo – k. 386.

W dniu 30 października 2012 r. powód (...) zawarł z pozwanym wykonawcą Spółką (...) aneks nr 2 do umowy podwykonawczej, w którym zwiększono wynagrodzenie powoda o kwotę 294.105,99 zł netto (361.750,37 zł brutto) do łącznej kwoty 632.105,99 zł netto (777.490,37 zł brutto). Powołany aneks powód dostarczył pozwanej (...) w dniu 4 listopada 2012 r. Pismem z dnia 5 listopada 2012 r. pozwany inwestor poinformował wykonawcę, że nie wyraża zgody na zmianę wynagrodzenia powoda. Następnie w dniu 28 listopada 2012 r. powód dostarczył pozwanej (...) fakturę VAT nr (...) z dnia 22 listopada 2012 r. wystawioną na pozwanego wykonawcę za wykonane prace na kwotę 338.000 zł

netto (415.740 zł brutto) odpowiadającej wynagrodzeniu z umowy podwykonawczej. W fakturze tej termin płatności określono na 6 grudnia 2012 r. Pozwany inwestor odesłał fakturę pozwanej spółce (...).

Dowód: pismo inwestora z dnia 30 listopada 2012 r. k. 150, e-mail k. 151, aneks nr 1 k. 152, aneks nr 2 k. 153 - 154, pismo k. 156 - 157.

W dniu 25 stycznia 2013 r. pozwany inwestor przeprowadził inwentaryzację budowy (...)i dokonał rozliczenia robót.

Dowód: inwentaryzacja budowy k. 164 - 165, rozliczenie robót k. 166 - 168.

Pozwany wykonawca powierzył wykonanie przedmiotu robót jeszcze kilku innym podwykonawcom w tym W. C. prowadzącemu (...), M. S. prowadzącej Firmę (...), P. M. prowadzącemu (...)i Z. H.prowadzącemu firmę (...).

Pozwany wykonawca nie informował pozwanego inwestora o wszystkich umowach zawartych z podwykonawcami. Inwestor dowiadywał się o tym fakcie w trakcie wykonywania już przez nich robót na terenie boisk. Informacje te nie pochodziły od pozwanego wykonawcy a od samych podwykonawców, którzy sami zgłaszali swój udział w robotach. Podwykonawcy zaczęli również zgłaszać swoje roszczenia finansowe do pozwanej (...) o zapłatę należnego im wynagrodzenia. Pozwany inwestor dokonał rozliczeń z powyższymi podwykonawcami, choć nie mieli pisemnej zgody (...) na udział w inwestycji w charakterze podwykonawców.

Łączna wartość robót powierzonych przez spółkę (...) podwykonawcom przewyższa kwotę wynagrodzenia ryczałtowego, za którą pozwany wykonawca zobowiązał się zrealizować roboty na rzecz(...).

Wykonawca nie dokończył realizacji przedmiotu umowy, pod koniec 2012 r. porzucił plac budowy, przestał kontaktować się z pozwanym inwestorem i pozostałymi podwykonawcami, nie rozliczył się też z podwykonawcami. W efekcie pozwany(...)odstąpił od umowy i obciążył pozwanego spółkę (...) karą umowną w kwocie 67.859,03 zł.

Dowód: zeznania B. S. – nagranie 00:10:43 - 00:37:06 płyta k. 394, pismo k. 144 - 145, nota księgowa k. 146, umowy podwykonawcze wraz załącznikami – k. 401 - 424, 428 - 437, 438 - 455, ugoda k. 425 - 427, umowa pozwanego inwestora na dokończenie robót k. 456 - 464, oferty k. 465 - 480.

W dniu 28 grudnia 2012 r. pozwany wykonawca dostarczył pozwanemu inwestorowi fakturę na kwotę 349.500 zł netto (429.885 zł brutto).

Dowód faktura k. 31, protokół odbioru k. 32.

Pismami z dnia 13 grudnia 2012 r. powód wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 415.740 zł.

Dowód: wezwania do zapłaty k. 33, 34.

Pismem z dnia 31 grudnia 2012 r. pozwana (...) odmówiła powodowi zapłaty wynagrodzenia.

Dowód: pismo k. 18, 188.

W dniu 15 lipca 2013 r. (...)zapłaciła powodowi kwotę 159.900 zł.

Dowód: wydruk przelewu k. 189.

Wobec pozwanego inwestora wszczęto postępowanie administracyjne dotyczące zwrotu kwoty dotacji celowej w wysokości 429.885 zł z powodu jej niewykorzystania do końca roku budżetowego 2012.

Dowód: zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego k. 355.

Koszt dokonania zasypki nawierzchni boiska granulatem wynosi 15.600,09 zł.

(okoliczność bezsporna ustalona przez strony w toku procesu)

Pozwany inwestor powiadomił organy ścigania o podejrzeniu usiłowania wyłudzenia nienależnego, zawyżonego wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 k.k. Pismem z dnia 26 czerwca 2013 r. zawiadomiono pozwanego o wszczęciu śledztwa.

Dowód: pismo Prokuratury Rejonowej w Ostrowie Wielkopolskim k. 190.

Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd nie dał wiary zeznaniom J. D. i T. S., że do zakresu obowiązków powoda wynikającego z umowy podwykonawczej nie należało wykonanie zasyпки boiska granulatem. Analiza treści umowy oraz uzupełniające się zeznania świadków B. S., R. P. i Z. T. wskazują bezsprzecznie, że dokonanie zasyпки granulatem wchodziło w zakres robót, do wykonania których zobowiązał się powód w umowie podwykonawczej. W tym celu zgodnie z zapisem umowy podwykonawczej (...) miał obowiązek wezwania spółki (...) o dostarczenie granulatu.

Mając na uwadze tak poczynione ustalenia Sąd zważył, co następuje:

Z przepisu § 5 art. 647¹ k.c. wynika, że inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę.

Spór, który wiodły strony w ramach niniejszego procesu sprowadzał się do zagadnienia ważności umowy zawartej przez wykonawcę wobec podwykonawcy oraz zakresu ewentualnej odpowiedzialności inwestora w sytuacji, w której suma wynagrodzeń z umów podwykonawczych przekracza wartość kontraktu podstawowego.

Wstępnie zauważyć należy, że solidarna odpowiedzialność inwestora wobec podwykonawcy robót budowlanych ma szczególny charakter, gdyż jest to solidarna odpowiedzialność gwarancyjna za cudzy dług (dług wykonawcy), powstająca z mocy ustawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2010 r., II CSK 210/10, OSNC 2011/5/59).

Przyjęta przez ustawodawcę konstrukcja odpowiedzialności inwestora umożliwia podwykonawcy wytoczenie powództwa o zapłatę za wykonane roboty budowlane w różnych konfiguracjach podmiotowych po stronie pozwanej, w tym wyłącznie przeciwko inwestorowi. W rozpoznawanej sprawie strona powodowa zdecydowała się na wytoczenie powództwa równocześnie wobec wykonawcy robót budowlanych i inwestorowi.

Umowa o podwykonawstwo, choć powiązana z umową zawartą pomiędzy inwestorem a wykonawcą, kreuje odrębny stosunek zobowiązaniowy. Sytuację prawną podwykonawcy wyznacza przede wszystkim treść umowy zawartej z wykonawcą. Odpowiedzialność inwestora, powstała w następstwie wyrażenia przez niego zgody na zawarcie umowy podwykonawczej, ma charakter dodatkowej gwarancji uzyskania wynagrodzenia przez podwykonawcę. Wynika ona z bezwzględnego przepisu ustawy i dla jej przedmiotu oraz granic pozbawione znaczenia są stosunki wewnętrzne oparte na umowie inwestor - wykonawca (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 91/11, Lex nr 1275009). Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1066/00, LEX nr 294015) rozwiązanie tej ostatniej umowy nie zwalnia wykonawcy od obowiązków wynikających z umowy o podwykonawstwo (Lex nr 294015). Analogicznie ocenić trzeba skutki odstąpienia inwestora od umowy łączącej go z wykonawcą. Wskazana czynność inwestora nie uchyla obowiązku rozliczenia pomiędzy wykonawcą i podwykonawcą, a w konsekwencji nie może też prowadzić do wyłączenia jego własnej odpowiedzialności za wynagrodzenie należne podwykonawcy za roboty wykonane w ramach umowy o podwykonawstwo. Przyjęcie odmiennej interpretacji byłoby zaprzeczeniem funkcji przepisu art. 647¹ § 5 k.c. Tym samym badanie w rozpoznawanej sprawie skuteczności odstąpienia przez inwestora od umowy o roboty budowlane nie mogło być uznane za istotne dla rozstrzygnięcia.

Przewidziana w art. 647¹ § 2 k.c. zgoda inwestora na zawarcie przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą nie jest warunkiem ważności, ani skuteczności umowy łączącej wykonawcę z podwykonawcą. Zgoda inwestora warunkuje jedynie jego solidarną odpowiedzialność z wykonawcą za zobowiązania z tytułu wynagrodzenia

należnego podwykonawcy. Ten kierunek wykładni zapoczątkowany wyrokiem SN z dnia 30 maja 2006 r., IV CSK 61/06, OSNC 2007/3/44 jest w orzecznictwie sądowym powszechnie utrwalony.

Poza sporem pozostawała okoliczność wyrażenia przez inwestora zgody na udział w procesie budowlanym powoda jako podwykonawcy. Pozwana (...) wyraziła tę zgodę na piśmie po zapoznaniu się z postanowieniami umowy podwykonawczej. Dodatkowo zgodziła się cesją wierzycelności o zapłatę wynagrodzenia jaką wykonawca miał przeciwko inwestorowi. Obecne zastrzeżenia pozwanej Gminy co do ważności umowy podwykonawczej nie znajdują usprawiedliwienia w treści art. 58 § 1 i 2 k.c. Pozwany inwestor sugerował istnienie zмовy między wykonawcą, a podwykonawcą mającej na celu obejście przepisów o zamówieniach publicznych i uzyskania wynagrodzenia wyższego od wynikającego z przeprowadzonego przetargu. Ten tok rozumowania był wspierany porównaniem wynagrodzenia wynegocjowanego przez podwykonawcę z wykonawcą (338.000 zł netto) z wartością zakupu i montażu nawierzchni z trawy syntetycznej wynikającą z przygotowanego przez wykonawcę harmonogramu rzeczowo – finansowego realizacji inwestycji (150.000 zł netto). Z porównania tego wyniku ponad dwukrotna różnica w wartości spornego zakresu robót. Kwestia ta nie jest już tak jednoznaczna w sytuacji porównania wynegocjowanego wynagrodzenia Spółki (...) (338.000 zł netto) z wartością nawierzchni boiska wynikającą z kosztorysu inwestorskiego (306.900 zł netto). W takim ujęciu zdecydowanie niższa różnica w wysokości wynagrodzenia umówionego i kosztorysowego mogła skłonić inwestora do zaakceptowania udziału podwykonawcy w tej inwestycji. Inwestor znał warunki udziału podwykonawcy w inwestycji i zaakceptował zarówno zakres robót jak i oferowane podwykonawcy wynagrodzenie. W tej sytuacji Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania umowy z podwykonawcą na podstawie przepisów art. 58 k.c. w związku z art. 353⁽¹⁾ k.c. Umowa ta nie wyszła poza zakres dozwolonej swobody umów i w realiach sprawy nie sposób ocenić jej jako sprzecznej z zasadami współżycia społecznego ani przepisami ustawy – Prawo zamówień publicznych. Pozwana (...) miała do dyspozycji przewidziany w art. 647⁽¹⁾ § 1 k.c. instrument umożliwiający zakwestionowanie udziału powoda w przedmiotowej poprzez zgłoszenie sprzeciwu, który wyłączałby jej solidarną odpowiedzialność z wykonawcą za niezapłacone podwykonawcy wynagrodzenie. Umowa podwykonawcza nie jest regulowana przepisami prawa zamówień publicznych stąd też strony tej umowy mogły swobodnie negocjować warunki kontraktu w zakresie wynagrodzenia podwykonawcy.

Dla oceny zasadności zgłoszonego roszczenia obojętnym pozostawały również zobowiązania gminy wobec pozostałych podwykonawców. Przepisy art. 647¹ k.c. nie limitują zakresu odpowiedzialności finansowej inwestora wobec podwykonawców do wartości kontraktu podstawowego.

W konkluzji stwierdzić należy, że skierowane przeciwko pozwanym roszczenie o zapłatę wynagrodzenia należnego podwykonawcy było usprawiedliwione. Pozwani byli winni powodowi kwotę 415.740 zł, a ponieważ pozwana (...) zapłaciła w toku procesu kwotę 159.900 zł, to usprawiedliwionym było cofnięcie przez powoda roszczenia w tej części w jakiej powód uzyskał już zaspokojenie.

Od dochodzonej ostatecznie przez powoda kwoty 255.840 zł należało odjąć wartość prac związanych z rozrzuconiem granulatu. Tych prac powód nie wykonał, choć z aneksu do umowy podwykonawczej należało wyprowadzić wniosek, że skoro granulaty miał być dowieziony na pisemne żądanie podwykonawcy, to właśnie po to, by go następnie rozsypać.

Na potrzeby tego postępowania strony zgodnie ustaliły wartość prac związanych z rozrzuconiem granulatu na kwotę 15.600,09 zł i o tą kwotę Sąd umniejszył ostateczne żądanie strony powodowej. W konsekwencji w punkcie 1a wyroku Sąd zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 240.239,91 zł. i to wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi w odniesieniu do pozwanej (...) od upływu pięciu dni od dnia wezwania do zapłaty (pismo z 13.12.2012 r. według oświadczenia pozwanej (...) doręczone 18.12.2012 r.), a w odniesieniu do spółki (...) z odsetkami liczonymi zgodnie z treścią faktury, to jest od 07.12.2012 r.

W związku z dokonaną przez (...) zapłatą kwoty 159,900,09 zł zaktualizowało się roszczenie powódki o zapłatę odsetek za czas opóźnienia, to jest od 18.12.2012 r. do 15.07.2013 r. O tym żądaniu Sąd rozstrzygnął pozytywnie w punkcie 1b wyroku.

W zakresie w jakim powód cofnął pozew postępowanie zostało umorzone na podstawie art. 335 § 1 k.p.c., a w pozostałym nieuwzględnionym zakresie oddalone jako nieuzasadnione (punkty II i III wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. dokonując ich stosunkowego rozdzielenia przy uwzględnieniu okoliczności, że zapłata dokonana w trakcie procesu jest równoznaczna z przegraniem sprawy, a w konsekwencji, że pozwani ulegli żądaniu pozwu w 96,25 %. Powód poniósł koszty w łącznej kwocie 12.414 zł (5.197 zł opłaty sądowej i 7.217 zł kosztów zastępstwa procesowego), a pozwana Gmina w kwocie 7.217 zł (koszty zastępstwa procesowego). Powód winien ponieść koszty procesu w kwocie 735 zł zatem różnica między w wysokości 11.679 zł podlegała zasądzeniu od pozwanych na jego rzecz o czym orzeczono w punkcie IV sentencji wyroku.

O nieuiszczonej części opłaty sądowej należnej Skarbowi Państwa (punkt V wyroku) orzeczono na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych obciążając nimi stron w proporcji w jakiej ich żądania zostały uwzględnione.

W stosunku do pozwanej Spółki (...) wydany wyrok był zaoczny (art. 339 k.c.), wobec czego wyrokowi w stosunku do tego pozwanego nadano rygor natychmiastowej wykonalności (art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.).

SSO Piotr Szymankiewicz